

જીવનના અભિપ્રાયો અને વિચારો

Reg. No. 79

તારીફ ખીસમીલા

યાને

કલામ શુભાન અલા

જરા એક નજર ઈધરભી

વાહ વાહ

ખરે અફસાસકી ખાત લે કે ક્યા આપ મુઝકો દાઆને

ખરચ કરેકે નહી ખરીદ શકતે

અસમે ઉમદા ઉમદા હકાની ગઝલે વા કન્વાલી

દરજ કી ગઝલે અનલકા દરજખા ખોલકર

રાસ્તા સાફકર દીયા મિયા હે

અસકા

ખાલુ કરનનરાયન વર્મા વા રામવલ્લભ સર્મા

સ્વયમસેવક ખરેલી દરજીચોક નીવાસીને

સંગ્રહ કીયા

૪ સ ૧૯૨૪ અગસ્ટ

૪ સ ૧૯૨૪ અગસ્ટ

૪ સ ૧૯૨૪ અગસ્ટ

મત ૨૦૦૦

૪ સ ૧૯૨૪ અગસ્ટ

૪ સ ૧૯૨૪ અગસ્ટ

૧૨૦૩૬

જીવનના અભિપ્રાયો અને વિચારો

ગાઝન. ૧૨૦૩૯

સદ સુકે આફરીન હે ઉસકો ને કહીયા પીઠા પીઠા
મુશકીલ ઉસ પર આતી હી નહીં રખતા ને જુઝખાનિ
અબરીલને પુછા હઅરતસે ઉમ્મતકે લીયે કયા બખ્સા હે
તબ થા યહ જુઝખાહ પર કલામ અહ્લાહ હર ક.મમે
બોલો બીસમીલ્લા
હવે જીતને ઈમામનબી ખવાજ અખને ઈસકો

સરતાજ કીયા -

કુરાનમે લીતો લીખા હે શરઆતમે પહેલે બીસમીલ્લા
મુશકીલ ઉસે હઠ જાતી હે સારી આફત કટ જાતી હે
બેકસોંકી મુશકીલ કુસાં હે યહ ઓર ગુરબા પરબર
બીસમીલ્લા

હે ખોફ જીસે મેહેસરકા લગા ભરપુર ગુનાંહોસે હેભરા
ઉસકી બકસીસ કરવાવેગી આગે અહ્લાહેકે બીસમીલ્લા
હરરોજ ગુનાહ યહાં કરતે હો નહીં રોજ હઅરસે
હરતે હો

તો સચ્ચા અફસુ યાદ કરો હર ખાતમે બોલો
બીસમીલ્લાહ

ઓર કીરનકાલી યહ કહેના હે બેખોફ યહાંજો રહેના હે
હોઆને કેમત ખ્યાલ કરો લેજાવો બતાવો બીસમીલ્લા

અમમ વાદ પાનકોગના નાક આવેલા 'મનહર' પ્રીન્ટીંગ

પ્રેસમા મોતીલાલ જણપતરામે ગાંધી

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૦૩૮- વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ તા.૨૧.૬.૧૯૮૨

વિષય ૪૪૬.૮:૪ ૪૬૮

૧૨૦૩૮

તારીફ ખીસમીલ્લાહ યાને કલામ સુભાનઅલ્લાહ.

ખામ ઇસલામ હરા દીનકે સરવરને કીયા
આખે રેહમતકો છીડકાવ પયમ્બરને કીયા
માત બીર હૈય રવાયેત બે સુનાતા હુમે
સાન ઇસલામકી દેખો તો દીખાતા હુમે
સારી મેહેફીલકો અલી વજદમે લાતા હુમે
નજમ ઇસ કીસચે દીલસોઝકો એહે કરને કીયા

ખામ ઇસલામ

એક દીન મસ્જદે યહુદીસેહ કેનોમ કાંહ
કર રહેયે. કહી ખીસમીલ્લાહકી તારીફ બંધાહ
પોહોચી તકદીરસે એક લડકી યહુદીકી વહાં
ઉશકે દીલમે ચેહ અસર હુખબે પયમ્બરને કીયા

ખામ ઇસલામ

સુનકે ખીસમીક્ષાહકી તારીફ ને વોહ ધર પર આઠ
ફીરતો હરકામમે ખીસમીક્ષાહ જુબાહ પર લાઈ
ઉસને દોલત યહ મોહોમદકી બદદોલત પાઈ
ઉસકો દુનીયામે ગની દીલકે તવંગરને કીયા

બાગ ઈસલામ

દેખકર માને યહ હાલત ઉસે સમજયા બહોત
બાપ બલીમ થા ઉસે ચોરબી તએસ આયા બહોત
કરકે શમશીર બ રહેના ઉસે ધમકાયા બહોત
તગ ઉસ લાહલી બેટીકો સીતમગરને કીયા

બાગ ઈસલામ

ભરકે ગુસ્સામે વોહ બેરેહેમ સીતમગર બોલા
મારી જયગી ને ખીસમીક્ષાહ પર અનલખ બોલા
કલ્લ કરનેકે લીયે બેટી પર ખંજર તોલા
ખુબ દુખતરસે યહ બરતાવ બદ અખતરને કીયા

બાગ ઈસલામ

બોલી દુખતરકે ચે કલમા હે મેરી બનકે સાથ
મુઝસે હરગીઝ ન છુટેગા કીસી અનવાનકે સાથ

ચાદ યે મેને કીયાહે બડે અરમાનકે સાથ
અબ મુસલમાન મુઝે મેરે મુકદ્દરને કીયા
બાગ ઇસલામ

સરમેરા કાટલે મુઝકો નહી સરકી પરવા
કુજ તરે માલકી ખવાયસ હે નજરકી પરવા
તુઝસે મતલામ હે ન મુઝકો તેરે ઘરકી પરવા
અબતો બેચેન મુઝે ઇશક પયમ્બરને કીયા
બાગ ઇસલામ

બેને ખીસમીલાહકીઅબકરદીયા ખીસમીલ મુઝકો
સીનને ઇશકકી પેહેનાઇ સલાહસીલ મુઝકો
મીમસે મસ્તે મયે શોક મીલા દીલ મુઝકો
મુઝપે ચે લુટકો કરમ શાકીએ કોસરને કીયા
બાગ ઇસલામ

કતલ કરનેકો લુહી ખાપને ખીયા ખંજર
હસ્ત ખસ્તા યહ કહા ખીખીને સુન એ શૌહન
રેહેમ કર ઇસનેતો અબ મરનેપે બાંધી હે કર

ઇસકો વહેશી કીશી ચલતે હુએ મનતારને કીયા

બાગ ઇસલામ

માર કર જનસે તુ એસે તો રસવાહ હોગા
લોક ચરચેગે ભોત સહેરમે ચરચા હોગા
રખકે તોહમત કોઈ મારેગા તો અઝા હોગા
રાય બીબીકી નપાઈતો એ સોહરને કીયા

બાગ ઇસલામ

હી અંગુઠી ઉસે એક ચોર ચહ દુખતરસે કહા
ચહ અમાનતહે ઇસ રખના હીફાજતસે જરા
કી ખીયાનત તો મીલેગી તુઝે માકુલ સખ
હીલસે મંજુર સખ ઇન ખાતો કે દુખતરને કીયા,

બાગ ઇસલામ

૫૯ કે ખીશમીક્ષા ઉસે જોખમેં રખ કર શોઈ
તાકે ખાખાકી અમાનતે ન ચુરાએ કોઈ
ખાખને સખકો ચુરાલી વોહ ઇતનારોઈ.
ચશમ દરીયાંપે ભોત રશકે શમન્દરને કીયા

બાગ ઇસલામ

કેહેકે લાહોલ વલ્લ કોવતે ઈલાહ વલ્લાહ
 રોકે બોલી કે અંગુડીકો મંગા બીશમીલાહ
 બાપ કે જુલમ તો આદીસે છુટા મોઆજ અલાહ
 કયા કરી ગી ને તલબ ફીતનયે મેહેસરને કીયા

બાગ ઈશલામ

ચુકે વોહ તાકમે થા સબકો ડિઝા બીશતરશે
 કામ ચુપકેસે કીયા કુછ ન કહા દુખતરસે
 લે ગયા સાફ અંગુડી વોહ ચુરાકર ઘરસે
 ગરક દરીયા મે ઉસે જકે સીતમગરને કીયા

બાગ ઈશલામ

લોટા દરીઆશે તો ફીર અપને અજબમે ગયા
 જોડ કર હાથ ચેહ હરકોમી બીરાદરસે કહા
 મેરેઘર શામકો એક ધુમકા જલશા હોગા.
 સબકી દાવતે હે એહ એલાન બદ અખતરને કીયા

બાગ ઈશલામ

હુકમે શોહરશે કીયે બીબીને ખાને તૈયાર.
 રખેબા કાયદા પુરમેએ મુરમે વાગ્યા

શીરફ મછલીહી નથી ઇસલીએ પોહંચા ખાજર
મેલ મછલીકા મછેરેસે મુછંદરને કીયા

બાગ ઇશલામ

તેડે મછલીકો બેશદ શોક યહ દુખતરસે કહા
મેરી ખવાહશ હેતુ જલદ કવાબે ઇશકે બના
ખાકે તારીફ કરે શખ વોહ કમાલ આજદીખા
તુઝકો હર કામમે પુખતા તેરી માદરને કીયા.

બાગ ઇશલામ

જુહી મછલીકા સીકમ ચાક કીયાહ કીસ્ફેર
નજર આયા ઉસે કુદરતકા તામાશા કુછ એર
ચાફ રખીથી અંગુડી વોહ અમાનતકી બતોર
અમવહી જખમે દાખીલ ઉસે દુખતરને કીયા

બાગ ઇશલામ

અલગરજ ખાચુકે જખસારે યહુ દીખાના
પુખા હરએકસે બતલાઈએ ખાયનકી સજ
નખ ચે કહેને લગે કતલ ઉસકા હે કરદેના

એ ખુરા કામ હી કયા આપકી અખતરને કીયા

બાગ ઈસલામ

ચાર પ ચોમે યહુદીને યહ દુખતરસે કહા

મેનેકલ તુઝકો જો દીથી વો અંગુઠી અબ લા

પદકે બીશમીલાહ અંગુઠી કે સરેદસ્ત દીયા

ઉડ ગએ હોશ તાબુબ ભોત ખુદસરને કીયા

બાગ ઈસલામ

પુછા બેદીસે કે બતલાહ યહ મુઝે ભેદકી ખાત

મેનો ઇલ આયાથા દરીઆમે અંગુઠી કલ રાત

આજ કીસ તરેહ લગી હે યહ અંગુઠી તેરે હાથ

યહ તેરા કામ ખતા કોનસે રેહેબરને કીયા.

બાગ ઈસલામ

હસકે કહેને લગી સુનહો ખરે બેદમ એ.બેલ

કામ લોંડીકા હુવાહેએ મોહમદકે તુફેલ

ઉત્તકે ગુમ હોનેસે આયા ના મેરી આંખમે મેલ

મેરી હાલતપે કરમ મેરે પયબરને કીયા

બાગ ઈસલામ

જખ સુના ઉસને યહ દુખતરકા જવાબ માકુલ
 મોજઝન દીલમે યહુદીકે હુવા ઇશક રસુલ
 અપને બેહુદા અકાયતપે હુવા સખત મકુલ
 અપની ગુસતાખીકા ઇકરાર બદઅખતરને કીયા

બાગ ઇસલામ

ગોલા દુખતરસે માફીકા તલપગારહુમે
 બકસ દે મેરી ખતાઓકો ખતાવારહુમે
 દીલસે અખ મોતકદ અહેમદે મુખત્યારહુમે
 મેરી રગરગમે અસર હુબબે પયમ્બરને કીયા

બાગ ઇસલામ

અલ ગરજ બાપકો લેકર વો ગઈ શાહકે પાસ
 કલમા પઢવાયા સહે દીનને ઇસે બે વસવાસ
 બુઝ ગઈ તસનયે દીદારે મોહમ્મદકી પ્યાસ
 ખતમ ઇસ કીસ્સેકો અખ તાહરે મુઝતરને કીયા

બાગ ઇસલામ

કવાલી.

કયા ખાગમે પુલી બેડી હે બુલબુલ મનવાંલી પુલોડી
 જખઆઈખીજંઉડ જયગીએકઆનમેલાલીપુલોડી
 જખ ખીલ્લ ખરીમે હજરતને કી દેખા ભાલી પુલોડી
 ઝુકર તશલીમ ખજ લાઈ હર રોશમે ડાલી પુલોડી
 રજવાંને બડકર કદમ લીએ કુછ મેવેજનત નજરકીયે
 હુરાન છના લેકરદોડી સોગાતમે ડાલી પુલોડી
 જખ દેખચુકે ગુલજર જનાઈરિશાદહુવાસુન એરજવા
 કરવા મેરી ઉમ્મત કે લીએ હીલસેરખવાલી પુલોડી
 કુછ મમ લે કુછઅસજરલીહુ કુછગજરેકુકુછ હારલીહુ
 લે જઉ નખીકે રોજખર કયા ચાદર ખાલી પુલોડી

ક૦વાલી.

બુલા અપને દરપર મુઝે કમલીવાલે
 હીખા અપના હીદાર અયે કમલીવાલે
 મસીહા જમાનેકા તુહેખા ખવાજ
 ઉઠા અપને બંદોકો અયે કમલીવાલે

તેરા નામ રેહેમાન આત્મમમે રોશન
 રૂખે માહતાબાં તું અયે કમલીવાલે
 ઝલક તેરે ચહેરેકી દેખી હે જસને
 હુવા તેરા શેદા વો અયે કમલીવાલે
 સગા ખોડ દીસકો હે મેહેશરકા ભારી
 તું હય રેહનુમાં સબકા અયે કમલીવાલે
 સગી આશહે હશરકે દીન તું આકર
 છુડાવેગા સબકો તું અયે કમલીવાલે
 ગુનેગાર હું ઓર ગુનાહોંસે સબરેજ
 મગર ધ્યાન તેરા હે અયે કમલીવાલે
 ગજબસે જુદાકે પુકારેગા જબરીસ
 છુપા અપની કમલીમે અયે કમલીવાલે
 હે જલવા તેરી દોજહામે નુમાયાં
 તેરા નામ રોશનહે અયે કમલીવાલે
 ગદાઈસે સાહી દીલાઈ હે તુને
 કીયા હે કરમ જસપે અયે કમલીવાલે
 ગદા તેરે દરકે હજરો હે મોલા

રાહેનશાહ તુહે સખકા અયે કમલીવાલે
 ચહ ઉમત તેરી ઓર આલમ હે તેરા
 તુહી સવકા માલીક હે અયે કમલીવાલે
 રી કશ્નને લી તેરે દરકી ફેરી
 તુમહીસે લગીલોહે અયે કમલીવાલે

કંવાલી બેહરતવીલ.

કોઇ એસીસખીયાતુરનામીલીજેપીયાકોદવારોખતાદેતી
 મેરાદ મદીનેકીજનુનહી કોઇ બૈયાંપકડ પોહોઆ દેતી
 મેરે મનમે તો હેગી જોગનીઆ લનુ ઓર મલકે
 ભયુત મદીને ચલુ
 સખી હીંદકી નગરીમે કાહે રહુ નહી મીત તો ચેન
 જરા દેતી
 મેતો ઢુંઢત ઢુંઢત ખવરી ભધ પીયા દેખત હુ
 મીલતાઈ નહી.
 કોઇ જતી હે મુલકે અરખકો હવા મુજે દેશ
 મદીને ઉડાદેતી

મેરી મેકેમેં ઉમ્મ તો શુખશેકટી ચલી પીકી
 નગરીઆતો શોચ પડી
 કોઈ ગુંઈઆ લી સાથ ના આઈ મેરે મુઝે રીન
 વહાંકી ખતાવેતી
 તોરી ભોલી મુરતીઆકી વારી પીયા કુરખાન
 ગઈ મે તુમારી પીયા
 કલી દેતે જો શપનેમે દરશ દીખાં વહી ચરનોમે
 શીશ નવા દેતી

કંવાલી.

એરી હાંરી સખી અબ કેસી કર વોહ તો કુચ ન
 કારો બાજન હે
 મેરે સાથી ટાંડેકો લાદ ગએ મેરે ચલનેકે બારી
 આદત હે
 મેરે સાથીનો લેખી બનઝારે વોતો ટાંડેકો લાવકે
 પાર ગએ
 મેનો ઠાડી એકલી કુકરહી ઠગ મોતકે હાય ડરાવત હે

મેનો હીંદ નગરીઆમે તક્ષપતહું પીયા દેશ અરબમે
 બીરાજત હે
 કબી લેતે જો દાસી કો અપની બુલા વહી કીખ
 પીયા સુખ પાવત હે

ગઝલ.

કહે રહાથા આસમાં દોરે જમીં કુછલી નહીં
 પીસ દુંગ એક ચકરમે સમા કુછ લી નહીં
 ઉગએ તખ્તે સુલેમાં ઉગ ગએ પરીઓંકે પર
 ગર કીસીને ચાર દીન બાંધી હવા કુછલી નહીં
 જનકી મેહેફીલમે હઝારેં ઝાડ ઓર ફાનુસથે
 ઝાડ ઉનકી કબ્જ પર હે ઓર નીશા કુછલી નહીં
 જનકી નોબતસે સરઝતેથે જમીનો આશમાં
 ગોરમે ચુપ ચાપ હે ઓર હું નાહાં કુછલી નહીં
 તખ્તવાલોંકા પતા ચલતાહે તખ્તે ગોરસે
 ચહાં તલક લગતા પતા આગે નીશાં કુછલી નહીં

કન્વાલી.

જરા એક નજર ધધરભી વો આનખાન વાલે
 એક તીર ફેંકતાજ તીરછી કમાન વાલે
 કાબેમે તુઝકો હુંદા ઓર બુતકદેહકે અદર
 તેરા પતા ન પાયા ઓ લા મકાન વાલે
 કાબેકે જાને વાલે કાબેકોં જ રહે હે
 તુંહી ધધરકો આજ કાખા બનાને વાલે
 મસ્જીદમે મેને જાકર પુછાયા હાલ તેરા
 કાનો પગ હાથ ધર કર ચુપ છે અજાનવાલે
 તેરેહી બુસ્તબુસ્તમે ફીરતાહું ચારસુમેં
 કુછ તો પતા બતા જ વો બે નીશાનવાલે
 હર એકસે પુછતા હું હરજ પર હુંદતા હું
 તેરા મકાં ન પાયા ઓ લા મકાનવાલે
 તેરા ખસક પસક હે તુંહીતો જલવાહ ગર હે
 દીદાર દુક દીખા જ દોનું જહાનવાલે

કંવાલી.

હે મહારે બાગ દુનીઆ ચંદરોજ
 દેખ લો ઇશકા તમાશા ચંદરોજ
 પુઝા લુકમાસે જ્યા તુ ડીનને ડીન
 દરત હસરત મલકે બોલા ચંદરોજ
 કપ્પમે રખ કરકે બોલી યુ કળ
 ઇસ જગાહ તું સોને રેહેના ચંદરોજ
 - અથે મુસાફીર કર સફર સામાન તું
 ધ્ર । સરાહમે હે બસેરા ચંદરોજ
 ખેલ નાટકકા જહામે દેખલો
 જસે નોચંદીકા મેલા ચંદરોજ

॥ ફહરિસ્ત કિતાબ હાજ ॥

કન્યા પુકાર ચાની બેટી બેચનેવાલોંકા ફજતા ૦-૧-૦,
 ગુન્યએદિલ ૦-૧-૦, લોંડેવાળેકા સારદીફિકેટ ૦-૧-૦, ચલતા
 હુઆ તાર ૦-૧-૦, મેરઠકી હુટ ૦-૧-૦. હિંદુસ્તાનકી દશા
 ૦-૧-૦. રખીલી બશી જંગામહાતમ ૦-૧-૦, સહેવાળેકા
 કેજતા ૦-૧-૦. જમાનેકી ખુબી ૦-૧-૦. આજકલકા દેશન
 ૦-૧-૦. ગજબોંકા લંડારા ૦-૧-૦.

કબ્બાલી.

ખવાળ દીખા મુજે દીદાર અય અજમેરકે રહેનેવાલે
 એસે ખવાળ ગરીબ નવાજ હય અજમેરકે રહેનેવાલે
 સખીયાં બિછુડ મઈ હૈ સધરી દુડત ફિરતી નમરી
 નમરી.

અખતો ભરદે મેરી ગગરી આખે કૌશર ખાંટનેવાલે
 એસે ખવાળ
 અગીઆ લગીહે તનમેં દુની નમરી પડી હિંદકી મુની
 દરપર તેરે રમાઈં ધુની મુનલે કાલી કમલીવાલે
 એસે ખવાળ

સાવન આયા અજબ ખહાર રિદિમલ ખુદોંકી ખહોછાર
 હુરેં ગાવેં તેરી મલાર ગુલે ચમન ચમનમેં ડાલે
 એસે ખવાળ

નૈયા આન પડી મજધાર બેડા કોન લગાવે પાર
 જલદી આવો ખેવનહાર બેડા પાર લગાનેવાલે
 એસે ખવાળ

દરકા તેરે કિષ્ન ફકીર ખવાળ કયું ના ખંધાવે ધીર
 અર્થ તુઝસે હે હે પીર અપની ખિદમતમેં બુલવાલે
 એસે ખવાળ

૬	૧	૮
૭	૫	૩
૨	૯	૪

નકસ મોજમકી તારીફ ચહ હે કે કીસી કીસમકી બીમારી યા આસેબકી ઈજા હોનેપર મરદ અપને દાહની બાબુપર બાંધે ઓર ઓરત ગલેમે બાંધે અગર પગડીમે રખકર કીસી શખશકે સામને જાય વોહ ઉસકી ઈજત ઓર મોહબત કરે ખેરાત સવાબ ઈસકા અસલી પંદરેસેર નહાનેપર પાવસેરશે પાંચસેર તક કરે ઓર મીઠાઈયા અનાજ કરે બચોકે ખીલાવે ઓર ભુખોકો દે.

૧૬	૬	૮
૨	૧૦	૧૮
૧૨	૧૪	૪

૫૩ નકસ મોજમ કી ચહ અરકત હે જસ
 ઓરતકે પેટમે' અચ્ચા ઉલ્લખમે પડા હો ઓર
 તકલીફ સખત હો ઉશ નકશકો કાંસેકે અસ્તનમે
 સપ્રેદ શન્દલસે લીખકર મરીજકો દીખલાકર પાકે
 જળસે ધાકર બીસમીદલાહ કર પીલા દેવે તકલીફ
 શેરન દુર હોગી ચેહકાર સવાબ હે. અચ્ચા પૈદા હોયા
 તાંબુલ બિહાર પાનમે ખાનેકા ખુશબોદાર વ તાકાત
 વર મશાલા મિલનેકા પસા—

બાબુલાલ કીશોરીલાલ

નરોડા રોડ ચામ્રંડા ચાના પાસે-અમદાવાદ

